

Literary critics still might fault Brown's text selection, arguing that different books or more numerous YA texts required analysis and that criteria for selecting texts should have been expressed. The conclusion should have been stronger. Chapter titles and subtitles could have been more analytical or descriptive. Nevertheless, Brown gets a serious scholarly conversation underway and leaves space for other critics to add to what is covered by the present book.

Recommended for purchase, Brown's book has much to offer. *Immigration Narratives in Young Adult Literature: Crossing Borders* (2011) is essential reading for scholars who examine the migration experience for children and young adults in any nations. Librarians selecting materials for collections as well as teachers working on classroom approaches would benefit from this book. Activists can find books to read and recommend on this important topic. Brown recognizes immigrant narratives, fictional or fact-based, as a means for readers to comprehend and appreciate the immigrant experience.

Amy Cummins

Sustavna i kritička katalogizacija djela Ivane Brlić-Mažuranić

Još 18. travnja 2010., točno 136 godina nakon što je u Ogulinu rođena Ivana Brlić-Mažuranić, iz tiska je izašao prvi svezak kritičkog izdanja njezinih Sabranih djela. Riječ je o velikom projektu Matice hrvatske (Ogranak Slavonski Brod), na čelu s urednikom Vinkom Brešićem, čiji je cilj sakupiti, ali i kritički sagledati cjelokupnu pisanu ostavštinu autorice čiji je književno-kulturni trag izniman u nacionalnim i izvannacionalnim okvirima, a čije pisanje i djelovanje još uvijek provocira najrazličitija znanstvena istraživanja i kritička preispitivanja.

Brešić, Vinko, ur. 2010. *Romani. Sabrana djela Ivane Brlić-Mažuranić.*

Kritičko izdanje. Slavonski Brod: Ogranak Matice hrvatske. 499 str. ISBN 978-953-6842-19-3, ISBN 978-953-6842-20-9

Navedeni svezak posvećen je romanima *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* i *Jaša Dalmatin: potkralj Gudžerata*. Osim izvornih tekstova romana, svezak sadrži i detaljne „Napomene uz kritičko izdanje“, odnosno popratne stručno-znanstvene tekstove, kao i „Priloge“ s ilustracijama, tablično-grafičkim prikazima razlika u rukopisnim i tiskanim verzijama romana o Hlapiću, te tekst „Drugi dan putovanja Hlapićevog: I. Hlapić i šareno tele“, koji je dio autoričine rukopisne verzije romana, ali ranije nije otisnut jer je bio izostavljen iz konačne verzije. Studiozan istraživačko-arhivski rad potreban za ovakvo izdanje, kao i priređivanje popratnih tekstova i priloga, u knjigu su ugradili **Berislav Majhut** i njegova suradnica **Sanja Lovrić**.

Oba romana Ivane Brlić-Mažurani prvi put do sada objavljuju se u izvornim autorskim verzijama i priređena su prema svim tekstološkim načelima kritičkog izdanja. Roman *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* (1913.) pri tome znakovito obilježava početak intenzivnog i recepcijski ovjerenog autoričina književnog djelovanja, dok ga *Jaša Dalmatin: potkralj Gudžerata* (1937.) okončava, objavljen ni punu godinu dana prije autoričine smrti. I dok prvi roman, onaj o Hlapiću, već gotovo čitavo stoljeće aktivno živi u općoj čitateljskoj i književno-znanstvenoj recepciji ovjerenoj s više od stotinu izdanja, mnogobrojnim prijevodima, stručnim i znanstvenim radovima te obveznim osnovnoškolskim lektirnim čitanjima, onaj o Jaši svoju adekvatnu afirmaciju nije stekao ni do današnjih dana.

Kada je riječ o *Šegrta Hlapiću*, priređivači najviše pozornosti posvećuju njegovim višekratnim izdanjima koja su, kao što ističu, zapravo svodiva na tri prvotna izdanja. Cilj je ovog kritičkog izdanja u prvom redu objavljivanje romana, po prvi put, u izvornom obliku, tj. onom koji je sukladan s autoričinim rukopisom dostupnim u Arhivu obitelji Brlić (građa navedenoga arhiva nalazi se u mikrofilmiranu obliku i u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu), ali isto tako i rekonstruiranje svih bitnih razlika koje postoje među trima ključnim izdanjima. Detaljno i sustavno čitanje izvornog rukopisa Brlić-Mažuranić dovelo je tako do oblikovanja svojevrstne 'geografije teksta', kompleksne mape mnogobrojnih promjena koje su izdavači unosili u tri izdanja romana objavljena za autoričina života (izdanje Hrvatskog pedagoško-književnog zbora 1913., izdanje Stjepana Kuglija 1922. i češko izdanje iz 1930., pod naslovom *Podivuhodné příběhy ševcovského učně: povídka pro děti*, u nakladi Družstevní práce), te u četvrto izdanje, objavljeno nakon njezine smrti, a na koje je tijekom zadnjih mjeseci života još mogla utjecati (izdanje Radoslava Horvata, najvjerojatnije iz 1941.). Iako je književnica od početka zazirala od uredničkih ispravaka teksta, nakladničke intervencije bile su brojne, zbog različitih razloga. Stoga priređivači ovog kritičkog izdanja, koristeći se arhivskim istraživanjima i analitičko-komparativnim pristupom, nastoje revitalizirati što autentičniju inačicu teksta zamagljenu u kasnijim izdanjima odrazima specifičnih nastojanja nakladnika i društveno-povijesnih mijena. Priređivač ističe da tek urednik četvrtog, Horvatova izdanja, napušta dotadašnju uredničku praksu podešavanja prikazanog svijeta onom aktualnog društveno-povijesnog trenutka, te preuzimanjem vrijednosti iz prvoga izdanja smješta radnju u prostorno-vremenski kontekst sukladan onom toga prvoga izdanja. Pojedinačni i kolektivni svjetonazori osobito se odražavaju na ilustracijama pojedinih izdanja. Priređivači im posvećuju zasebno poglavlje, donoseći iscrpan pregled omotnih i drugih ilustracija, uz popratni kritički tekst koji ih komentira.

Drugi dio sveska tematizira roman *Jaša Dalmatin: potkralj Gudžerata*, zadnje autoričino djelo objavljeno za života čiji drugi dio nije dovršila. Kao što je konstatirao

još Donadini, ovaj je roman na određen način 'stariji brat' *Šegrta Hlapića*, osobito što se tiče prikaza glavnoga protagonista i idejno-etičke dimenzije romana. Tematika je, doduše, ovdje mnogo složenija, uronjena u povijesni kontekst (Carigrad i Indija, 15./16. st.), a protagonist Jaša Dalmatin, odrasliji je i zreliji od onoga u prvom romanu, pa djelo nesumnjivo zahtijeva i odraslijeg čitatelja. Zanimljivo, nakon prvih, dvojakih kritičarskih reakcija po objavi romana, do studioznijeg znanstvenog promišljanja teksta nije došlo sve do nedavno pa *Jaša Dalmatin* još i sada otvara nove, neispitane istraživačke prostore o svome nastanku, svojstvima i recepciji. Obrazlažući povijest recepcije *Jaše Dalmatina* u popratnom tekstu uz objavljen izvornik, Majhut konstatira da je „smrt autorice zapravo bila i smrt romana“. Također, ističe da roman mnogim svojim odlikama prerasta okvire standardnog povijesno-pustolovnog romana, osobito tipom protagonista koji je prije svega graditelj i vizionar, a tek potom klasični pustolov. Zanimljiv je i romaneskni tretman tematike osmanlijske prošlosti koji svojom višedimenzionalnošću i izbjegavanjem isključivo negativnih konotacija prije svega ukazuje na svjetonazorno-idejni otklon od dominante ovjerene u hrvatskoj tradiciji. Sadržajna podloga romana autorici je bila znanstvena studija njezina oca Vladimira Mažuranića *Melek Jaša Dubrovčanin u Indiji god. 1480.-1528. i njegovi prethodnici u Islamu prije deset stoljeća* (Zbornik kralja Tomislava, JAZU, Zagreb, 1925.) temeljem koje je konstruirala priču o Jaši Dalmatinu, čovjeku snažnoga tijela i duha koji uz pomoć vlastite bistrine i snalažljivosti od običnoga roba postaje potkralj u Indiji i graditelj velike luke Diu. Situacija oko objavljivanja *Jaše*, ističe se u priređivačevu tekstu, bila je uvelike drugačija od one oko prvog izdanja *Hlapića*. Autorica je našla lektora koji je uredio rukopis te su nakladničke intervencije – za razliku od onih u romanu o Hlapiću – bile minimalne. Govoreći o ovom kritičkom izdanju valja istaknuti da je po prvi put objavljeno i osam ilustracija koje su bile predviđene, ali nisu ušle u prvo izdanje *Jaše*, kao ni u kasnija malobrojna izdanja. Navedene ilustracije djelo su Vladimira Mažuranića ml., autoričina nećaka, a objavljivanjem u okviru ovoga izdanja, s vremenskim odmakom od sedamdesetak godina, zadobile su inicijalno predviđeno mjesto čime su stvoreni uvjeti i za njihovu adekvatnu kritičku evaluaciju.

Brešić, Vinko, ur. 2011. *Bajke i basne. Sabrana djela Ivane Brlić-Mažuranić. Kritičko izdanje.* Slavonski Brod: Ogranak Matice hrvatske. 510 str. ISBN 978-953-6842-19-3, ISBN 978-953-6842-24-7

Svezak *Bajke i basne* kritičkoga izdanja *Sabranih djela Ivane Brlić-Mažuranić* objavljen je 18. travnja 2011., točno godinu dana nakon prvoga sveska, a priređivački ga potpisuju **Tvrtko Vuković** i **Ivana Žužul**. Kao što i naslov govori, svezak obuhvaća i problematizira autoričine bajke i basne, s time da je ovo prvi puta da su zajedno